

Pk-yrityksen yrityssaneerausmenettely

Linda Khasieva

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Opinnäytetyö

2023

Tiivistelmä

Tekijä(t) Linda Khasieva
Tutkinto Tradenomi
Opinnäytetyön nimi Pk-yrityksen yrityssaneerausmenettely
Sivu- ja liitesivumäärä 28
<p>Tämä opinnäytetyö käsittelee pk-yrityksen yrityssaneerausmenettelyä ja yrityssaneeraukseen hakeutumisen prosessia. Koronapandemiasta alkanut laskusuhdanne ja peräkkäiset kriisit ovat johtaneet konkurssi- ja saneeraushakemusten huimaan nousuun. Osa maksukyvyttömäksi ajautuneista yrityksistä ovat vielä perustoiminnoiltaan terveitä, mutta eivät pysty selviytymään kriisivuosien aikana syntyneestä velasta. Yrityssaneeraus voi olla tällaiselle yritykselle paras velkajärjestelyn keino ja mahdollisuus jatkaa liiketoimintaa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena tuotoksena toimeksiantajalle, jonka omaa yrityssaneeraushakemusta on käytetty esimerkkinä saneerausasian etenemisessä. Aihe on valikoitunut yrityksessä suoritettavan taloushallintoon liittyvän työharjoittelun perusteella. Toimeksiantajayritys on monen muun yrityksen kaltaisesti ajautunut maksuvaikeuksiin ja lopulta maksukyvyttömyyteen koronan seurauksena. Yritys toimii markkinointialalla ja suurimmat asiakkaat ovat olleet kulttuurialalla, mitkä olivat pandemiassa eniten kärsineitä toimialoja.</p> <p>Teoriaosuudessa käsitellään yrityssaneerailakia ja sen asettamia esteperusteita, edellytyksiä ja muita oikeusvaikutuksia saneeraukseen liittyen. Toiminnallisen työn on rajattu koskien ainoastaan perusmuotoista saneerausmenettelyä toimeksiantajan saneeraushakemuksen mukaisesti. Koska itse yrityssaneeraus voi kestää jopa kymmenen vuotta, ei koko saneerausprosessin toteutumista ole mahdollista seurata loppuun asti opinnäytetyön puitteissa. Opinnäytetyö toteutetaan samanaikaisesti toimeksiantajan saneeraushakemuksen kanssa ja työn merkitys toimeksiantajalle toteutuu myös samanaikaisesti ohjeistuksen muodossa asian etenemisestä, jotta yrityksen taloushallinto noudattaa saneerausmenettelyn vaatimuksia.</p> <p>Opinnäytetyön aineistona on käytetty toimeksiantajan yrityssaneeraushakemusta. Opinnäytetyön tuloksena on tuotettu ohjeistus yrityssaneerauksen hakemusprosessiin ja alkuvaiheisiin pk-yritykselle, joka tarvitsee velkajärjestelyä maksukyvyttömyyden vuoksi. Ohjeistuksen on tarkoituksena esittää selkokielineen, mutta kokonaisvaltainen kuva prosessin etenemisestä siten, että sen ymmärtää ilman taloushallinnollista tai lainsäädännöllistä osaamista.</p>
Asiasanat Yrityssaneeraus, velkajärjestely, konkurssi, maksukyvyttömyys

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimusasetelma ja rajaukset	2
2	Yrityssaneeraus.....	3
2.1	Yrityssaneerauksen aikajana.....	3
2.2	Saneerausmenettelyn aloittaminen ja sen esteet	4
2.3	Saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset.....	7
2.4	Velallisen toiminta ja omaisuuden vallinta menettelyn aikana.....	8
2.5	Selvittäjä, velkojatoimikunta ja saneerausohjelma	9
2.6	Saneerausohjelman vahvistaminen ja tiedoksianto	11
2.7	Saneerausohjelman päättyminen tai raukeaminen	13
3	Yrityssaneerausmenettelyn alkuvaiheet yrityksessä	14
3.1	Yrityssaneeraushakemus	14
3.2	Yrityssaneeraushakemuksen käsittelyn eteneminen	16
3.3	Vastineen laatiminen	17
4	Ohjeistus saneeraukseen Pk-yritykselle	19
5	Pohdinta	26
	Lähteet.....	29

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aiheena on yrityssaneerausmenettelyyn hakeutuminen pk-yrityksen liiketoiminnan tervehdyttämiseksi. Yrityssaneerausmenettely valikoitui aiheeksi sen kasvavan ajankohtaisuuden takia. Yhä useampi yritys on kohdannut rahoitusvaikeuksia ja uhkaavaa maksukyvyttömyyttä haasteellisen taloustilanteen takia, mihin yrityssaneeraus voi tarjota ratkaisua. Erityisesti pk-yrityksillä voi olla vaikeuksia suoritua rahoituskriisistä, jos toiminta on tulorahoitteista tai yrityksellä ei ole mahdollisuutta vapauttaa nopeasti tai riittävästi pääomaa liiketoiminnan jatkamiseen.

Vaikka talousnäkymät ovat kohenemaan päin ja inflaation kiihtyminen on hidastunut, moni yritys ei ole selvinnyt kriisiaikoina syntyneistä talousvaikeuksistaan ja konkurssihakemusten määrä on vuoden 2023 tammi-kesäkuussa ollut jopa 21,3 % enemmän kuin samaan aikaan viime vuonna. Myös yrityssaneerausten määrä on kasvanut 34,7 %, mikä voi olla viimeinen keino pelastaa vielä elinkel-poinen yritys lyhytaikaisista maksuvaikeuksista. (Korpela 11.7.2023.)

Opinnäytetyö suoritetaan toimeksiantona yritykselle x, joka on hakeutunut varhaiseen yrityssaneerausmenettelyyn ajaututtuaan maksuvaikeuksiin pandemian aloittaman laskusuhdanteen seurauksena. Aihe valikoitui yrityksessä suoritettujen harjoittelun perusteella, jonka aikana autoin saneeraushakemuksen liitetietojen täydentämisessä ja valmistamisessa yhdessä kirjanpitäjän kanssa. Työtehtävät vaativat myös perehtymistä saneerausmenettelyn prosesseihin ja oikeudellisiin vaikutuksiin, jotta yrityksen taloushallinto voitaisiin hoitaa jatkossa oikeellisesti ja saneerausmenettelyn mukaisesti.

Saneerausmenettelyyn hakeutumisen prosessi voi olla kuitenkin haastava ja epäselvä kokonaisuus ymmärtää, erityisesti sellaiselle henkilölle, jolla ei ole taloushallinnollista tai juridista taustaa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on täten selventää yrityssaneerausmenettelyyn hakeutumisen prosessia ja sen välittömiä oikeusvaikutuksia esimerkkiyrityksen kautta, toimiakseen perehdytyksenä aiheeseen ja ohjekirjana prosessin alkuvaiheista pk-yrityksille, jotka ovat kiinnostuneita hakeutumaan yrityssaneeraukseen tai haluavat tutustua vaihtoehtoihin velkajärjestelyn keinoihin.

Opinnäytetyö jakautuu kolmeen pääosiin. Ensimmäisessä osiossa käsitellään yrityssaneerausmenettelyn teoriaa, sen lainsäädännöllistä taustaa sekä yleisesti hakemusprosessia ja mitä asioita menettelyssä pitää ottaa huomioon. Toinen osio keskittyy toimeksiantajan saneeraushakemukseen, sekä mitä erityiskysymyksiä ja haasteita siinä herää. Toisen osion aineistona käytetään toimeksiantajan saneeraushakemusta, johon on eritelty saneeraukseen hakeutumisen tausta ja syyt, sekä yrityksen ennusteet tulevalle liiketoiminnalle, jos se hyväksytään saneerausmenettelyyn. Lisäksi tässä osiossa seurataan esimerkkiyrityksen saneeraushakemusprosessin etenemistä

opinnäytetyön kirjoittamisen ajanjaksolta. Kolmas osio on opinnäytetyön tuotos, joka toimii ohjeistuksena yrityssaneerauksesta kiinnostuneelle pk-yritykselle. Ohjeistuksen tarkoituksena on tiivistää yrityssaneeraukseen hakeutumisen tärkeimmät asiat selkokieelisesti ja antaa yksinkertainen, mutta kokonaisvaltainen kuva koko yrityssaneerausprosessista. Lopuksi käsitellään pohdinnat aiheesta ja reflektoidaan omaa oppimista.

1.1 Tutkimusasetelma ja rajaukset

Tämän opinnäytetyön toteutuminen tapahtuu samanaikaisesti toimeksiantajan saneeraushakemuksen kanssa. Työn merkitys toimeksiantajalle on avun saaminen yrityssaneerausprosessissa etenemisessä sekä neuvontaa prosessin oikeusvaikutuksista ja muista käytännön kysymyksistä. Täten opinnäytetyö tulee sisältämään toimeksiantajaan kohdistuneita erityiskysymyksiä ja haasteita, ja työn merkitys toimeksiantajalle toteutuu samanaikaisesti opinnäytetyön etenemisen kanssa saneerauksen aikajanalla. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä yrityssaneeraukseen hakeutumisessa pitää ottaa huomioon?
2. Miten yrityssaneeraus voi auttaa liiketoiminnan tervehdyttämisessä?
3. Mitä asioita pitää ottaa huomioon, kun valitaan velkajärjestelyn keinoksi yrityssaneerausmenettely?

Opinnäytetyö suoritetaan toiminnallisena tuotoksena, jonka tulos on selkokieellinen ohjeistus saneerausprosessiin pk-yrityksille, jotka ovat kiinnostuneita yrityssaneerausmenettelystä ja voivat hyötyä esimerkkiyrityksen kokemuksesta hakuprosessin alkuvaiheista. Opinnäytetyön aiherajaus tehdään perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn, johon voi hakea maksukyvytön velallinen. Saneerausmenettelyä voi hakea myös varhaisena menettelynä, mutta rajaus tehdään perusmuotoiseen menettelyyn toimeksiantajan hakemuksen mukaisesti. Työn kohteena on pk-yritykset, joiden resurssit, koko tai muu tekijä voi vaikeuttaa tarpeellisen tiedon tai selvityksen saamisen yrityssaneerausprosessista.

Opinnäytetyön tietoperustana käytetään lakia yrityksen saneerauksesta ja aineistona toimeksiantajan omaa yrityssaneeraushakemusta. Yrityssaneerausmenettely voi kestää yli vuoden ja itse saneerausohjelma jopa 10 vuotta, minkä takia opinnäytetyön aineistorajaus tehdään saneeraushakemuksen laatimiseen, sisältöön ja alustavaan saneerausohjelmaan. Koska tarkoituksena on tutkia saneerausmenettelyyn hakeutumisen alkuprosessia, tietoperustan rajaus tehdään yrityssaneerailain mukaisesti saneerausohjelman vahvistamiseen asti, sillä prosessin alkuvaihe on hakemuksen haasteellisin osuus ja vaatii eniten selvitystyötä ja käsittelyä yrityksessä ennen kuin saneerausohjelma alkaa.

2 Yrityssaneeraus

2020-luvun alkua on merkinnyt ketju maailmanlaajuisia kriisejä, jotka ovat heikentäneet maailmantaloutta ja ajaneet monia talouksia lamaan. Koronakriisistä alkanut talouden seisahtuminen, Ukrainan sota ja sen seurauksena alkanut energiakriisi ja kiihtynyt inflaatio ovat huomattavasti heikentäneet kuluttajien luottamusta talouteen. Maaliskuussa 2023 luottamustaso romahti lukuun -10,5 jota alhaisempi se on ollut mittaushistoriassaan vuodesta 1995 alkaen vain kahdesti: vuoden 2008 lopulla talouskriisin keskellä ja huhtikuussa 2020 pandemian huipulla. (Tilastokeskus 2022.) Suomen talouden luisuminen lamaan 2022 aikana on näkynyt myös yrityskannassa. Uusia yrityksiä perustettiin vuonna 2022 2 % vähemmän kuin edellisvuonna ja samaan aikaan lopettaneita yrityksiä oli 6 % enemmän (Tilastokeskus 2023). Kasvaville konkurssihakemuskäärille on vaihtoehtoisena velkajärjestelyn keinona yrityssaneeraus.

Yrityssaneeraus on velkajärjestelyn keino, jonka tarkoituksena on taloudellisissa vaikeuksissa olevan yrityksen liiketoiminnan tervehtyttäminen tai tervehtyttämisen edellytysten turvaaminen (Laki yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47, jäljempänä YSL). Yrityssaneerausmenettely säädettiin ja kirjoitettiin lakiin vuonna 1993 vaihtoehtoiseksi menettelyksi konkurssille. 1990-luvun laman seurauksena tuhannet elinkelpoiset yritykset ajautuivat tilapäisen rahoituskriisin takia konkurssiin, vaikka olisivat muuten voineet jatkaa kannattavaa toimintaa.

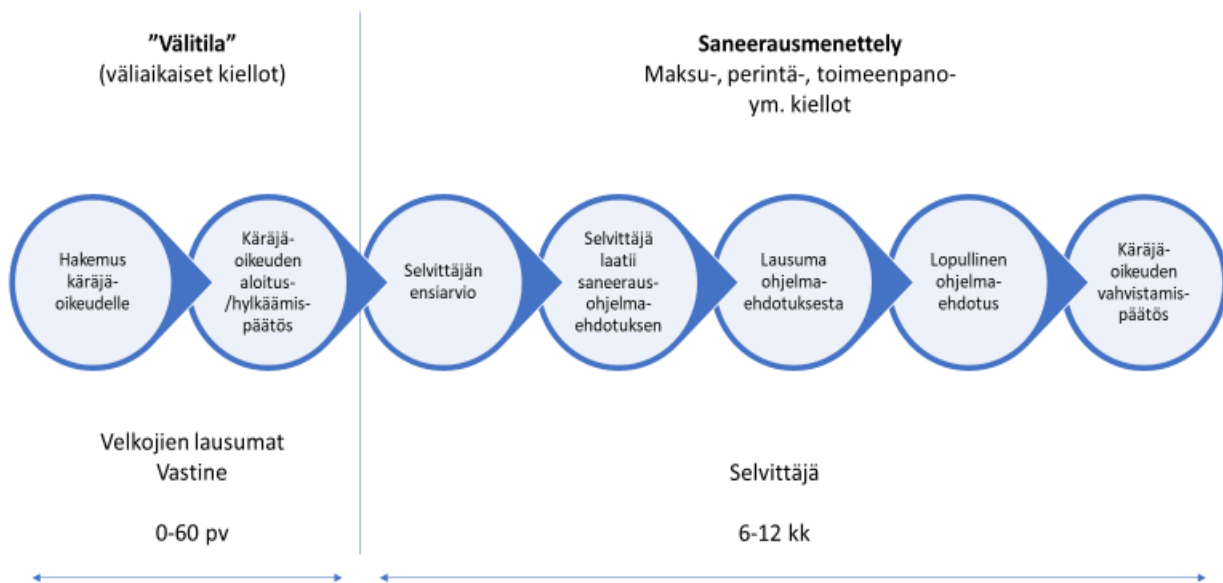
Osa yrityksistä koki esimerkiksi akuutin likvidikriisin, eli yrityksellä oli vaikeuksia muuttaa yrityksen varoja rahaksi lyhyellä aikavälillä. Myös ulkopuolisen rahoituksen saaminen oli vaikeata, jolloin ainoksi keinoksi jäi konkurssiin hakeminen. Yrityssaneerauksen tarkoituksena on siis auttaa muutoin elinkelpoisia yrityksiä selviytymään tilapäisistä maksuvaikeuksista, ei tukea tehotonta toimintaa tai toimia esteenä konkurssikypsien yritysten poistumisesta markkinoilta. (Linna 2019, 289.)

Saneeraukseen olisikin hyvä hakeutua heti maksuvaikeuksien ilmettyä, mutta monet yritykset pitävät valmista saneeraushakemusta varalla ja lähettävät sen vasta, jos velkojat päättävät hakea yrityksen konkurssiin. Liian myöhään lähetetty saneeraushakemus onkin yksi yleisimmistä syistä saneeraushakemuksen hylkäämiselle, sillä yritys on ollut jo pitkään maksukyvytön ja mahdollisesti syventänyt velkaansa yrittäessään ns. sammuttaa tulipaloja. (Lakiasiantoinisto HP & HP s.a..)

2.1 Yrityssaneerauksen aikajana

Yrityssaneeraus voidaan tuomioistuimen näkökulmasta jakaa neljään erilliseen vaiheeseen: saneerausmenettelyn aloittaminen, saneerauksen suunnittelu, velkojien äänestys ja saneerausohjelman vahvistaminen (Koulu & Lindfors 2021, 110). Velallisen näkökulmasta yrityssaneerauksen vaiheet eivät kuitenkaan ole yhtä yksinkertaisia. Saneeraushakemuksen lähettyä velallinen voi olla ns.

välitilassa ennen päätöksen saamista, jossa voidaan käräjäoikeuden toimesta panna toimeen väliaikaiset maksu-, perintä- ja toimeenpanokiellot. Tämän vaiheen aikana hakemus lähetetään velkojille äänestettäväksi ja mahdollisten vastustusten jälkeen velallinen laatii velkojille vastineen. Lopullisen käräjäoikeuden aloituspäätöksen jälkeen velallisen saneerausmenettely alkaa. Saneerausmenettelyssä kaikki kiellot tulevat voimaan ja nimitetty selvittäjä lähtee suunnittelemaan saneerausohjelmaa. Saneerausmenettely voi käsittelyaikojen mukaan kestää kokonaisuudessaan jopa vuoden. Aikajana on havainnollistettu alla olevassa kuvassa 1.

Kuva 1. Yrityssaneerausprosessin aikajana (mukaillen Konkurssiasiamies 2018)

Saneerausohjelman ehdotuksen laatiminen ei saa ilman erityistä syytä kestää enemmän kuin 4 kuukautta (YSL 39 §), jonka jälkeen ehdotus etenee äänestykseen eli lausumaan, ja lopulta tuomioistuimen päätökseen ohjelman vahvistamisesta ja aloittamisesta. Saneerausohjelman vahvistaminen voi normaalisti viedä keskimäärin 9 kuukautta ilman nopeutettua saneerausmenettelyä, jossa päätöksen voi saada jopa yhdessä päivässä. Nopeutettuun päätökseen tarvitaan kuitenkin jo pitkälle valmisteltu saneerausohjelman luonnos ennen hakemuksen jättöä, mikä voi olla tavallisesti velalliselle vaikea laatia, jos selvitettäviä asioita ja saneerausvelkaa on paljon. Vahvistamisen jälkeen yrityssaneeraus kestää tavallisesti 5–10 vuotta. (Suomi.fi s.a..)

2.2 Saneerausmenettelyn aloittaminen ja sen esteet

Saneerauslain soveltamisala on laaja, sillä menettelyn kohteena voi olla yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta, asunto-osakeyhtiö tai taloudellista

toimintaa harjoittava yhdistys tai säätiö. Kohteena ei kuitenkaan voi olla luottolaitos, vakuutus- tai eläkelaitos, tai selvitystilassa oleva yhtiö, osuuskunta tai säätiö. (YSL 2 §.) Vireillepanon perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn tekee velallinen itse, velkoja tai usea velkoja yhdessä, taikka todennäköinen velkoja (eli se, jolle velallisen maksukyvyttömyys voi muun seikan kuin osakkuuden vuoksi aiheuttaa taloudellisia menetyksiä) (YSL 5 §). Perusmuotoisen saneerausmenettelyn voi aloittaa YSL:n 5 §:n mukaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. vähintään kaksi velkojaa (joiden yhteenlasketut saatavat edustavat vähintään 1/5 velallisen veloista) tekevät hakemuksen yhdessä velallisen kanssa tai ilmoittavat puoltavansa sitä (velkojat eivät voi olla velallisen läheisiä)
2. velallinen on maksukyvytön, eikä sille ole 7 §:n mukaisia esteitä

YSL:n 7 § määrätään perusmuotoisen saneerausmenettelyn alkamisen esteitä ja keskeyttämisspe-
rusteita. YSL:n 7 §:n mukaan menettelyä ei voi aloittaa, jos:

1. velallinen on maksukyvytön ja on todennäköistä, että maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin lyhytaikaisesti;
2. on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista;
3. on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja;
4. on perusteltua syytä olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojan perintätoimien estäminen tai muu velkojan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen;
5. on perusteltua syytä olettaa, että saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ei ole edellytyksiä; tai
6. velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksitta saattaa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.

Muita menettelyn alkamisen esteitä ovat velallisen rikos tai kirjanpitorikos, liiketoimintakiellon rikkominen tai syyllistyminen toimintaan, jonka perusteella voidaan määrätä liiketoimintakieltoon (YSL 7 §). Näiden esteiden välttämiseksi yrityksen onkin tärkeää hakeutua velkajärjestelyyn ajoissa, eikä odottaa maksuvaikeuksien pahenemista tai konkurssiuhkaa. Syvään maksukyvyttömyyteen ajautunut yritys vaatii enemmän aikaa tulorahoituksen normalisointiin, jolloin saneerauksesta aiheutuvat kustannukset saattavat tuottaa vaikeuksia. Samoin liiketoiminnan jatkuminen voi kärsiä, jos asiakkaat saavat tietää yrityksen vaikeasta taloudellisesta tilanteesta ja meneillä olevista perintätoimista kuten esim. elinkeinotulon ulosmittauksesta, maksuhäiriömerkinnöistä yms., mikä voi johtaa

asiakkaiden luottamuksen menettämiseen. Pahimmillaan yritys voi näistä syistä ajautua tilanteeseen, jossa se ei pysty todistamaan, että saneerausohjelma tervehdyttäisi liiketoiminnan pitkäaikaisesti.

Myös oikeellinen kirjanpito on suuressa asemassa saneeraukseen haussa, koska saneerausta varten tarvitaan viimeisimmät tilinpäätökset ja tilintarkastukset, mukaan lukien meneillä olevan vuoden välitilintarkastus. Monta vuotta ns. kriisitilassa toiminut yritys voi kohtaa yllättäviäkin vaikeuksia kirjanpidossa, erityisesti jos tilintarkastuksia ei ole tehty ajallaan vuosittain ja olennaisen virheen riski sekä havaitsemisriski kasvavat. Olennaisen virheen riski tarkoittaa sitä, että tilinpäätös on jo itsessään olennaisesti virheellinen ja havaitsemisriski tarkoittaa, että tilintarkasta ei havaitse kaikkia olennaisia virheitä (Laine 25.1.2022). Suuret velat ja perintätoimet voivat lisätä riskien määrää, jos niitä ei pysty hoitamaan ajantasaisesti ja kohdistamaan oikeille tilikausille ja kirjanpitotileille.

Saneeraushakemus toimitetaan kirjallisena käräjätoimistolle ja sen tulee sisältää kattavat selvitykset yrityksen liiketoiminnasta, veloista ja velkojista sekä annetuista vakuuksista, syyt taloudellisille ongelmille, sekä ehdotettu saneerausohjelma, joka selittää miksi yritys on saneerauskelpoinen ja miten se tulee kustantamaan kulunsa saneerauksen aikana (Yrityspörssi s.a.). Hakemusprosessia helpottaakseen velalliset voivat palkata saneeraukseen erikoistuneita konsultointiyrityksiä tai lakitoimistoja, jotka hoitavat hakemuksen ja siihen tarvittavien lisätietojen kokoamisen.

Velallisen tarpeiden mukaan konsultointiyritykset voivat tarjota tilintarkastukset, tilintarkastajien lausunnot saneerauskelpoisuudesta sekä saneerausohjelmaehdotuksen laatimisen. Nämä, sekä nimittelyn selvittäjän valvontakustannukset saneerausohjelman hyväksyttäessä, muodostavat yhdessä saneerauksen kustannuksen ja lopullinen kustannus voi olla monta kymmentä tuhatta euroa ohjelman keston mukaan (Kallioinen 26.11.2020). Jos velallinen ei pysty todistamaan olevansa kyvyllinen hoitamaan nämä kustannukset, on se jo itsessään esteperuste saneerauskelpoisuudelle (YSL 7 § momentti 3).

Hakemuksen saapumisen jälkeen tuomioistuimen on varattava suurimmille velkojille tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksesta ja antaa sille hyväksyntänsä tai, lakisääteisiin perusteisiin viitaten, vastustaa hakemuksen etenemistä (YSL 4 d §). Saneerauksen periaatteena on, että se on velkojille kannattavampi velkajärjestelyn keino kuin konkurssi, minkä takia saneerauksen hyväksyminen on yleisesti velkojien edun mukaista. Jos velkojat kuitenkin äänestävät saneerausta vastaan lainsäätöihin perusteisiin vedoten, velallisen saa tilaisuuden vastata velkojien vastalauseisiin. Velallinen laatii tästä kirjallisen vastineen, jossa esittää todistelut sille, että velallinen täyttää YSL:n mukaiset vaatimukset eikä esteperusteita saneeraukselle ole. Kirjallisen vastineen lisäksi velallinen voi pyytää suullista kuulemistä, jossa voidaan esittää perustelut vielä tarkemmin.

Tuomioistuimen annettua lopullisen päätöksen saneeraushakemuksesta asia etenee saneerausohjelman laatimiseen, tai ilman hyväksymistä saneerausmenettelyn keskeytykseen. Kielteisessä päätöksessä mahdollinen väliaikainen kieltä poistuu ja kaikki velallisen velvollisuudet saneerausvelkaa kohtaan palaavat ennen hakemuksen vireille tuloa olevaan tilaan, eli perintätoimet jatkuvat tavallisesti. (YSL 28 §.) Jos velallinen saa myönteisen päätöksen saneerausmenettelyn aloittamisesta sen oikeusvaikutukset tulevat voimaan, tuomioistuimen tulee YSL:n 71 §:n mukaan määrätä nimetty selvittäjä velalliselle, ellei sen katsota olevan tarpeetonta, asettaa velkojatoimikunta, asettaa määräpäivä velkojien vaatimuksien esittämiselle sikäli, kun ne poikkeavat velallisen ilmoittamista vaatimuksista, sekä asettaa määräpäivä, johon mennessä saneerausohjelmaehdotus tulee toimittaa tuomioistuimelle.

2.3 Saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset

Yrityssaneeraushakemuksen lähetettyä velallinen voi hakea väliaikaista maksu- ja vakuudenasettamiskieltoa, perintäkieltoa, ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kieltoa. Nämä kiellot tulevat tavallisesti voimaan perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloituspäätöksen jälkeen, mutta erikoistilanteissa niitä voi hakea varhaisesti. (YSL 22 §.) Kiellot ovat tarkoitettuja vain akuutteihin tilanteisiin, kuten esimerkiksi häätöuhkaan, ulosmittaukseen tai leasingtuotteiden poishakuun sikäli, kun ne ovat keskeisiä yrityksen liiketoiminnalle. Perintäkieltoa ei siis voi hakea ennakoivana varotoimenpiteenä. Kieltojen määrääminen keskeyttää varhaisesti saneerausmenettelyyn kuuluvan velan, eli saneerausvelan, viivästyskorkojen ja muiden maksuviivästysten kertymisen. (YSL 19 §.) Kieltoa voi hakea kolmen kuukauden ajaksi, jonka jälkeen määräaikaa voidaan pyynnöstä pidentää enintään 12 kuukauden ajaksi (YSL 14 d §).

Perintäkieltojen tultua voimaan velallista ei myöskään voida asettaa konkurssiin, ellei velallinen osoittaudu maksukyvyttömäksi, maksukyvyttömyyttä ei pystyisi saneerausohjelman kautta poistamaan tai konkurssihakemus perustuu saneerausohjelman vireille tulon jälkeen syntyneen velan lainlyöntiin. Perusmuotoisessa menettelyssä konkurssihakemuksen käsittely jatkuu, mutta päätöstä ei voi tehdä ennen kuin päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta tehdään. (YSL 24 §.) Perintäkieltojen tarkoitus onkin nimenomaan vapauttaa yrityksen resursseja uuden velan maksamiseen, mistä suoriutumisen osoittaisi, että yrityksen liiketoiminta on perustervettä ja kannattavaa ilman saneerausvelan aiheuttamaa taakkaa.

Perusmuotoisen saneerausmenettelyn alkamisen jälkeen velallisen sitoumukset ja viivästyskorkon kertymisen pysähtyminen ei muutu, mutta lisäksi hakemuksen vireille tulon ja menettelyn alkamisen välivaiheeseen sijoittuvia oikeustoimia voidaan peräyttää (YSL 16 §). Velallinen ei myöskään

saa asettaa vakuutta tai maksaa saneerausvelkaa, mutta maksukiellon tärkeimpiä poikkeuksia voi YSL:n 18 §:n mukaan olla:

1. on maksettava työntekijöiden palkat ja työstä aiheutuneiden kustannusten korvaukset hakemuksen vireilletuloa edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta
2. on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa ansaittuun vuosilomaan perustuvat työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset
3. on maksettava työnantajan huoltokonttoritoimintaan perustuvasta työntekijän saatavasta määrä, joka vastaa hakemuksen vireilletuloa edeltäneen kolmen kuukauden aikana työsuhteesta johtuneesta palkasta tai eläkkeestä erotettuja varoja
4. on maksettava velallisen lapselle suoritettava elatusapu siltä osin kuin elatusavulla olisi ollut etuoikeus ulosmittauksessa
5. voidaan selvittäjän päätöksellä suorittaa maksu velkojille, joiden saatavat ovat määrältään vähäisiä, jos se menettelyn kannalta on tarkoituksenmukaista
6. voidaan, jollei selvittäjä toisin päättä, jatkaa pankissa olevan luotollisen maksuliikennetilin tilisuhdetta

Oikeusvaikutukset jatkuvat, kunnes saneerausohjelma vahvistetaan, päätös menettelyn aloittamisesta kumotaan, tai menettely lakkaa vahvistamatta saneerausohjelmaa (YSL 28 §). Saneerauksen jatkumisen kannalta on kuitenkin ehdotonta, että ei synny uusia seuraamuksia velan maksun laiminlyönnistä, joten hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvä velka pitää maksaa ajallaan sitä mukaan, kun se erääntyy (YSL 32 §).

2.4 Velallisen toiminta ja omaisuuden vallinta menettelyn aikana

Saneerausmenettelyn alettua velallisella säilyy edelleen valta määrätä omaisuudestaan ja toiminnastaan joitakin rajoituksia lukukuunottamatta. YSL:n 29 §:n mukaan velallinen ei voi ryhtyä seuraaviin toimiin ilman selvittäjän suostumusta:

1. tehdä uutta velkaa, ellei kysymyksessä ole velallisen tavanomaiseen toimintaan liittyvä velka, joka ei määrältään tai ehdoiltaan ole epätavallinen;
2. luovuttaa yritystä tai sen osaa eikä myöskään käyttö- tai rahoitusomaisuutta taikka immateriaali- tai muita toiminnan kannalta tarpeellisia oikeuksia;
3. myöntää käyttö- tai muuta oikeutta 2 kohdassa tarkoitettuun omaisuuteen, jollei kysymyksessä ole velallisen tavanomaiseen toimintaan liittyvä toimi;
4. luovuttaa vaihto-omaisuutta muuten kuin tavanomaisin ehdoin osana tavanomaista toimintaa;
5. irtisanoa toiminnan tai sen jatkamisedellytysten kannalta tarpeellisia sopimuksia

6. asettaa vakuutta tai antaa muuta vastuusitoumusta toisen velasta, jollei kysymyksessä ole velallisen tavanomaiseen toimintaan liittyvä toimi, joka ei ole merkitykseltään tai riskiltään epätavallinen;
7. ryhtyä muuhun toimeen, joka velallisen toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen on epätavallinen tai laajakantoinen; eikä myöskään
8. luovuttaa omaisuuttaan konkurssiin.

Rajoitusten vastaisesti tehdyt oikeustoimet ovat tehottomia, paitsi jos toinen osapuoli ei ole ollut tietoinen rajoituksista eikä hänen olisi pitänytkaan tietää niistä (YSL 29 §). Näiden rajoitusten lisäksi YSL:n pykälässä 30 rajoitetaan myös velallisen oikeutta ryhtyä oikeustoimiin ilman selvittäjän suostumusta taikka ryhtyä muihin toimenpiteisiin, jotka alentaisivat velallisen omaisuuden arvoa. Velallisen määräysvallan rajoitusten tarkoituksena on estää velallista toimimasta tahallisesti velkojien etujen vastaisesti siirtämällä yrityksen omaisuutta ja varoja pois yrityksestä, esimerkiksi välttääkseen velkajärjestelyihin liittyviä vastuitaan. Rajoitukset ovat myös tarkoitettuja estämään petosta ja epäkannattavan tai epäterveen liiketoiminnan jatkumista saneerauksen turvin. Rajoitusten noudattamatta jättäminen voi seurata uhkasakon saamiseen (YSL 30 §).

Esimerkkejä kielletyistä toimista on: Yrityksen työkoneiden tai muun kaluston myynti ilman erityistä syytä. Uuden, perusteettoman, lainan hakeminen. Toimistotilan vuokrasopimuksen irtisanominen ilman erityistä syytä. Yritykselle selkeästi epäedullisten sopimuksien solmiminen. Yrityksen liiketoiminnan kannalta tärkeän patentin myyminen. Jos velallinen ei ole varma tekemänsä toimen oikeudellisuudesta, on parasta konsultoida selvittäjää.

2.5 Selvittäjä, velkojatoimikunta ja saneerausohjelma

Saneerauksen suunnittelu alkaa jo saneeraushakemuksen laatimisen yhteydessä. Saneeraushakemukseen kuuluu selvitys yrityksen nykytilasta, veloista ja varoista sekä yleisesti tietoa siitä, miten ja miksi saneerausta haetaan. Saneerauksen edellytyksen arvioimiseksi hakemuksen liitetään alustava yrityssaneerausohjelmasuunnitelma, joka sisältää alustavat arviot liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä. Lisäksi tilintarkastajan antamassa selvityksessä saneerauksen edellytyksestä otetaan kantaa ehdotettuun suunnitelmaan ja YSL:n mukaisten vaatimusten saavuttamiseen. Keskeisintä saneeraukseen hakeutuessa on myös konkurssirealisaatiovertailu, josta ilmenee, miten saneerauksen jako-osuus on velkojille kannattavampi kuin konkurssin jako-osuus. Nämä ovat kuitenkin jo hakemuksen yhteydessä tehtäviä selvityksiä, tarkemmat ohjeet virallisen saneeraussuunnitelman laatimiseen kerrotaan YSL:n kuudennessa luvussa, joista keskeisimmät huomioitavat asiat käsitellään tässä opinnäytetyössä.

Virallisen saneerausohjelman laatimisesta vastaa tuomioistuimen määräämä selvittäjä. Selvittäjän tulee olla rehelliseksi tunnettu täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Lisäksi selvittäjältä vaaditaan tehtävän edellyttämät kyvyt, taidot ja kokemus, sekä riippumattomuus velalliseen tai velkojiin. (YSL 8 §.) Usein yrityksen saneeraushakemusta hoitava taho, kuten asianajotoimisto, nimittää itse sopivan henkilön selvittäjäksi, mutta myös velkojat voivat asettaa omat ehdotuksensa selvittäjän nimeämiseksi. Selvittäjän tehtäviin kuuluu saneerausohjelman laatimisen lisäksi myös yleisesti velallisen toiminnan valvominen ja seuraaminen, mikä tarkoittaa myös, että selvittäjällä on oikeus päästä käsiksi velallisen kaikkiin olennaisiin tietoihin, kuten mm. kirjanpito- liikeasiakirja-, kirjeenvaihto- sekä maksuliikennetietoihin. (YSL 8 §; YSL 9 §.)

Selvittäjän lisäksi velalliselle voidaan määrätä myös velkojatoimikunnan asettaminen. Velkojatoimikunta toimii velkojen yhteisenä edustajana ja se asetetaan hakijan, selvittäjän tai velkojan vaatimuksesta. Velkojatoimikunta koostuu vähintään kolmesta jäsenestä, jotka edustavat tasapuolisesti eri velkojaryhmiä tai siten, että se edustaa vain velallisen toiminnan kannalta keskeisiä velkojia. Toimikunta toimii selvittäjän apuna tälle kuuluvien tehtävien hoidossa ja myös velkojen osalta valvoo selvittäjän toimintaa. Velkojatoimikunnalla on täten samat oikeudet päästä käsiksi oleellisiin velallisen tietoihin kuten YSL 9 § määrätään. (YSL 10 §.)

YSL:n 39 §:n mukaan saneerausohjelman tulee sisältää selvityksen velallisen taloudellisesta asemasta ja muista saneeraukseen vaikuttavista seikoista, määräykset velallisen ja velkojen asemaa koskevista, toiminnan jatkamiseen, muuttamiseen tai lopettamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ja järjestelyistä. Lisäksi ohjelmasta tulee ilmetä velkojen jako ryhmiin ja äänivallan puuttuminen (YSL 39 §). Velkojat jaetaan vakuusvelkojiin, velkojiin, joilla on vakuutena yrityskiinnitys, muihin kuin vakuusvelkojiin, sekä velkojiin, joiden saatavat ovat maksunsaantijärjestyksen mukaan viimeksi suoritettavia (YSL 51 §). Vakuusvelkojalla tarkoitetaan vakuutta vastaan syntynyttä velkaa, esimerkiksi rahoituslaitosten lainat. Vakuudeton velkoja voi olla mikä tahansa velkoja, jolle on syntynyt maksamattomia saatavia, kuten vuokranantaja, verohallinto, eläkevakuutusyhtiöt, tai muut yritykset.

Keskeisimmät selvitykset, jotka YSL:n 41§:n mukaan on sisällytettävä saneerausohjelmaan ovat:

1. velallisen varoista, veloista ja muista sitoumuksista sekä velkojen vakuuksista;
2. menettelyn alkamisen jälkeisestä toiminnasta ja sen tuloksesta;
3. menettelyn alkamisen jälkeen tapahtuneista muutoksista velallisen organisaatiossa tai muissa toimintaedellytyksissä;
4. menettelyn alkamisen jälkeen otetuista luotoista, niiden vakuuksista ja tehdyistä sitoumuksista;

5. velkojen ja velallisen välillä vallitsevista läheisyysuhteista;
6. velallisen toimintaan kohdistuneiden tarkastusten tuloksista, velallisen rikoksia, kirjanpitorikoksia tai muita yritystoimintaan liittyviä rangaistavia tekoja koskevista toimenpiteistä tai epäilyistä sekä takaisinsaantiperusteita koskevista toimenpiteistä, havainnoista tai epäilyistä;
7. siitä, millaisiksi velallisen taloudellisen tilanteen ja toimintaedellytysten sekä velkojen aseman voidaan olettaa muodostuvan ilman ohjelmaa ja ohjelman avulla;
8. siitä, onko velallinen täyttänyt tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuutensa
9. muista velallista tai velallisen harjoittamaa toimintaa koskevista seikoista, joilla on merkitystä saneerausohjelman ja sen toteutumisedellytysten arvioinnin kannalta

Näiden selvitysten pohjalta laaditaan ehdotus liiketoiminnan jatkamiseen liittyvistä toimenpiteistä, joita ovat mm. ohjelman rahoitukseen ja seurantaan liittyviä, henkilöstöä koskevat järjestelyt, sekä maksuohjelma velkojille. Maksuohjelman tulee sisältää tarkan maksuaikataulun velkojen takaisinmaksuun ja arvion jako-osuuksista konkurssiin verrattuna. (YSL 42 §.) Ohjelmaa laatiessa tulee myös ottaa huomioon, että hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvä uusi velka tulee maksaa ensisijaisesti ajallaan (YSL 32 §). Uuden velan laiminlyönti voi johtaa saneerausmenettelyn keskeytymiseen, joten velallisen on tärkeä osoittaa, että sekä uuden että vanhan velan maksamiseen löytyy tarpeeksi rahoitusta.

Saneerausohjelmassa voidaan soveltaa erilaisia velkajärjestelyjen keinoja, kuten velan maksuaikataulun muuttaminen, ensisijaisesti velan pääoman eikä luottokustannusten lyhentäminen tai muutoin alentaa maksamatta olevan velan määrää ja luottokustannusten maksuvelvollisuutta. Vaihtoehtoisesti velkajärjestely voi myös sisältää velan maksamisen kokonaan kertasuorituksena sitä varten otettavalla uudella velalla. (YSL 44 §.) Kertasuoritusta varten otettava velka voi olla hyvä vaihtoehto, jos velkojia on paljon ja maksut halutaan kohdistaa yhteen velkojaan. Tässä pitää kuitenkin ottaa huomioon, että uusi velka ei kuulu saneerausvelkaan ja velallisen tulee noudattaa uusien velkojen korko- ja maksuehtoja.

2.6 Saneerausohjelman vahvistaminen ja tiedoksianto

Muiden edellytysten täytyttyä saneerausohjelman vahvistamiseen pyydetään velkojen suostumus. Vahvistaminen voi tapahtua kaikkien velkojen suostumuksella tai ryhmäenemmistöjen suostumuksella. Kaikkien velkojen suostumus vaatii nimensä mukaisesti kaikkien tunnettujen velkojen suostumuksen, ilman estettä siitä, että ohjelman sisältö loukkaa velallisen oikeuksia tai on velallisen kannalta kohtuuton, tai ettei ole esitetty riittävää selvitystä siitä, että ohjelman toteutumiselle on edellytykset.

Ilman kaikkien velkojien suostumusta voi ryhmäenemmistön suostumus olla perusteena saneerauksen vahvistamiselle, eli jos jokaisen velkojaryhmän enemmistö puoltaa ohjelman hyväksymistä. (YSL 50 §; YSL 51 §.) Velkojat ryhmitellään edellisessä kappaleessa käsitellyn 51 §:n mukaisesti vakuusvelkojiin, velkojiin, joiden vakuutena on yritys kiinnitys, muihin kuin vakuusvelkojiin sekä velkojiin, joiden saatavat ovat maksusaantijärjestelyn mukaan viimeksi suoritettavia. Enemmistövaatimuksen täyttymistä arvioidessa ei oteta huomioon velkojaa tai velkojaryhmää, joka ohjelmaehdotuksen mukaan saa täyden suorituksen kuukauden kuluessa ohjelman vahvistamisesta, tai jos velkojan oikeusasema ei ohjelman vuoksi muutu (YSL 52 §).

Vahvistaminen voi tapahtua myös ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta ehdotuksen laatijan, selvittäjän tai velallisen vaatimuksesta seuraavin edellytyksin: vahvistamiselle ei ole aiemmin mainitun 53 §:n mukaisia esteitä, ainakin yksi ryhmäenemmistö on antanut suostumuksen ja heidän saatavat edustavat vähintään viidennen huomioon otettavien tunnettujen velkojien saatavista, kukaan velkoja ei saa arvoltaan saatavansa ylittävää etua tai se jakautuu kohtuullisesti velkojaryhmien välillä. Lisäksi esteenä ei ole, että vakuusvelkojia huonommassa etuoikeusasemassa olevat velkojat, jotka äänestivät saneerausta vastaan, eivät saisi ohjelman mukaan suoritusta. (YSL 54 §.)

Muita esteperusteita voi olla menettelysäännösten noudattamatta jättäminen tai laiminlyönti ohjelmaehdotuksen käsittelyssä tai laadinnassa (YSL 55 §). Velkojat eivät kuitenkaan voi hylätä saneerausehdotusta ilman lainmukaista perustetta eli velallisen tai saneerausohjelman kannalta edellytysten vastaisen toiminnan osoittamista. Velkojien jako-osuus tulee kuitenkin olla saneerauksessa parempi kuin konkurssirealisoinnissa, joten yleisesti ottaen ohjelman hyväksyminen on velkojien etujen mukaista paitsi, jos voidaan osoittaa, ettei ohjelma toteudu tai toteutuu vain lyhytaikaisesti.

Tuomioistuimen annettua lopullisen päätöksen saneerausohjelman vahvistamisesta asia etenee joko saneerausohjelman aloitukseen tai ilman vahvistusta saneerausmenettelyn keskeytykseen. Molemmissa tapauksissa väliaikaiset perintä-, ulosotto-, toimeksianto- ja muut kiellot päättyvät. Myönteisessä päätöksessä saneerausvelkojen ja muiden ohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät jatkossa saneerausohjelman mukaisesti eli ensisijaisesti saneerausohjelman mukainen maksusuunnitelma korvaa vanhat velkojien ehtoiset maksusuunnitelmat. (YSL 28 §; YSL 57 §.)

Tiedot yrityssaneerausasiaa koskevasta hakemuksesta merkitään Oikeusrekisterikeskuksen pitämään konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden rekisteriin tuomioistuimen toimesta. Lisäksi rekisteriin merkitään yleisesti saneerausmenettelyn etenemiseen liittyvät tiedot, kuten väliaikaiseen kiellon aloittaminen, saneerausmenettelyn aloittamisen ajankohta, hakemuksen hylkäys, menettelyn

lakkaaminen, saneerausohjelman vahvistaminen tai muuttaminen, sekä muut merkittävät tiedot. (Laki konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä 20.2.2004/137.) Selvittäjällä on lisäksi velvollisuus antaa viipymättä tiedoksi päätöksestä velkojille, kanssavelallisilla ja vakuuden asettajille (YSL 71 §). Jos velallisella on paljon tuntemattomia velkojia tai selvittäjä muutoin näkee tähän syyn, selvittäjän tulee huolehtia saneerausmenettelyn aloituksesta koskevan ilmoituksen julkaisemisesta virallisessa lehdessä tai muutoin tarkoituksenmukaisella tavalla (YSL 80 §).

2.7 Saneerausohjelman päättyminen tai raukeaminen

YSL 65 §:n mukaan tuomioistuin voi määrätä saneerausohjelman raukeamaan velkojan tai valvojan vaatimuksesta, jos ohjelman vahvistamisen jälkeen nousee esiin seikkoja, jotka aiemmin mainitussa 53 §:ssä olisi ollut esteenä ohjelman vahvistamiselle, jos velallinen rikkoo olennaisesti ohjelmaa suosiakseen jotakin velkojaa, taikka jos raukeamiselle on ohjelmassa määrätty peruste ja velallinen on rikkonut ohjelmaa niin olennaisesti, ettei jatkamiselle ole edellytyksiä. Myös velallisen konkurssiin asettaminen uudesta velasta voi johtaa saneerausohjelman raukeamiseen, ellei tuomioistuin päättä muuta esimerkiksi sen nojalla, että suurin osa saneerausvelasta on jo maksettu (YSL 66 §).

Saneerausohjelman jatkuessa tavallisesti, sen toteutumisesta tulee antaa säännöllinen selonteko velkojatoimikunnalle ja velkojille. Selonteon tekee valvoja tai velallinen itse, jos valvojaa ei ole määrätty. Ohjelmaehdotuksessa tai sen vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan asettaa määräajat selonteolle, mutta jos muuta ei ole määrätty, selonteko on annettava kuuden kuukauden välein. Saneerausohjelman päättyttyä velkojan, tai velallisen, tulee viipymättä antaa loppuselonteko ohjelman toteutumisesta velkojatoimikunnalle ja velkojille. (YSL 62 §.) Ohjelman päättyessä saneerausvelan pitäisi olla kokonaan maksettu ja velallisen maksukyvyttömyys poistettu. Loppuselonteon päivämäärä on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, josta yrityssaneerausasiaa koskevat tiedot poistetaan kuuden kuukauden kuluttua loppuselonteon antamisesta. (YSL 62 §; Oikeusrekisterikeskus 2020.)

3 Yrityssaneerausmenettelyn alkuvaiheet yrityksessä

Yritys X on markkinointiviestintää tuottava pk-yritys, joka on uhkaavan maksukyvyttömyyden vuoksi joutunut hakeutumaan yrityssaneeraukseen. Yrityksen maksuvaikeudet ovat alkaneet koronapandemian seurauksena vuodesta 2020 alkaen, josta lähtien liikevaihto on ollut laskussa eikä ole pystynyt tervehtymään. Pandemiasta johtuneilla rajoituksilla on ollut negatiivisia vaikutuksia kaikilla toimialoilla, mutta erityisesti kulttuuri- ja tapahtuma-alat kärsivät vakavat tappiot, joihin iso osa Yritys X:n asiakkaista kuuluivat. Myös yritys X toimii itse hyvin suhdanneherkällä alalla, sillä markkinointi on yleensä ensimmäinen kululeikkaus laskusuhdanteiden aikana, mikä on moninkertaistanut huonon taloustilanteen seurauksia. Koronan ja sitä seuranneiden kriisien vaikutus yritys X:n näkyy suoraan yrityksen liikevaihdossa ja -voitossa viimeisen viiden vuoden aikana.

Tarkastellessa liikevaihdon etenemistä viimeisen viiden vuoden aikana, yritys on onnistunut nostamaan liikevaihtoaan vuosittaisella tasolla ns. normaaliaikoina ennen jyrkkää laskua vuoden 2020 loppuun mennessä, kun liikevaihto lähes puolittui. Myös liiketulos laski negatiiviseksi vuoden 2020 aikana. Kuitenkin rajoitusten poistuessa ja tilanteen rauhoittuessa vuoden 2021 aikana, yritys on onnistunut saamaan voitollisen tuloksen ja hillitsemään liikevaihdon laskua. Tämä indikoi sitä, että yritys on pystynyt mukauttamaan liiketoimintaansa muuttuviin olosuhteisiin. On oletettavaa, että olosuhteiden normalisoituessa yrityksen liiketoiminta on kannattavaa ja pystyy tervehtymään nopeasti, eli yritys olisi YSL:n vaatimusten mukaisesti perustoiminnoiltaan terve. Suomen kansantaloutta kohtasi kuitenkin uusia haasteita vuonna 2022 Ukrainan sodan ja energiakriisin seurauksena, mikä johti myös yritys X:n liikevaihdon ja -tuloksen uuteen laskuun.

Monta vuotta kestänyt poikkeuksellinen ajanjakso on saattanut yrityksen maksuvaikeuksiin ja velkojen kasvamiseen. Maksuvaikeuksia on pyritty hillitsemään leikkaamalla kuluja mm. kalliiden vuokratilojen irtisanomisella ja henkilöstön vähentämisellä sekä lomauttamisella. Yritys X:n toiminta on kuitenkin täysin tulorahoitteista eikä yrityksellä ei ole muuta rahoitusta tai omavaraisuutta, jolla pystyisi kustantamaan menoja sellaisina aikoina, kun myynti on vähäistä. Nämä seikat ovat lopulta ajaneet yrityksen maksukyvyttömäksi, jonka seurauksena yrityksessä on jouduttu miettimään velkajärjestelyjen eri keinoja.

3.1 Yrityssaneeraushakemus

Yrityksen päätös hakeutua yrityssaneeraukseen on tullut velkojien konkurssihakemusten seurauksena. Yritys X on lyhyellä aikavälillä haettu kahden eri velkojan toimesta konkurssiin. Jo olemassa olevat konkurssihakemukset ennen saneerausta voivat ovat mahdollisia perusteita saneeraushakemuksen riitauttamiselle. Konkurssilain 2004/120 2 luvun 1§:n mukaan konkurssiin asettamisen edellytyksenä on maksukyvyttömyys, joka on johtunut muusta kuin tilapäisestä velallisen

maksukyvyttömyydestä. Oletusta maksukyvyttömyydestä tukee esimerkiksi se, jos velallinen on lakkauttanut maksunsa, ulosotossa on ilmennyt kyvyttömyys kerryttää varoja velkojen maksuun viimeisen kuuden kuukauden ajan, tai velallinen ei pysty suorittamaan maksuja velkojien maksu-kehotusten mukaisesti (Konkurssilaki 2 luku 3 §).

Nämä oletukset konkurssihakemukselle voivat tukea YSL:n mukaisia esteperusteita saneeraukseen hakeutumiselle. Yritys X kuitenkin katsoi liiketoimintansa olevan perustoiminnoiltaan terve ja pystyvänsä poistamaan maksukyvyttömyyden pitkäaikaisesti saneerausohjelman avulla. Yritys X:n yrityssaneeraushakemuksen laadintaa varten palkattiin yrityssaneerauksia käynnistävä konsultointipalvelu, jonka kautta yritys X sai tarvittavaa lakineuvontaa hakemuksen laatimisesta ja prosessin etenemisestä.

Yritykselle laadittuun saneeraushakemukseen sisältyi seuraavat tiedot: kaupparekisteriote, yhtiöjärjestys, viimeisen kahden vuoden tilinpäätökset ja kuluvan vuoden välitilinpäätös, tilintarkastajan saneerauslausunto, velkojaluetellot, varojen ja vakuuksien erittelyt, alustava saneeraussuunnitelma, konkurssirealisaatiovertailu ja budjetti, sekä lisäksi selvittäjän suostumus ja hallituksen kokouksen pöytäkirja. Jokaisen hakemukseen sisältyvän selvityksen tarkoituksena on osoittaa, ettei yrityksellä ole YSL:n 6§:n mukaisia saneerausmenettelyn esteitä.

Yritys X lähetti alustavan yrityssaneeraushakemuksen käräjäoikeuteen ilman kaikkia vaadittavia liitetietoja. Yrityksessä ei ollut tehty tilintarkastuksia edelliseltä kolmelta vuodelta, jonka hoitamiseen yritys joutui pyytämään lisääaikaa. Lisääajan pyytäminen hakemukseen on tavallista ja sallittua, eikä se yleensä vaaranna hakemuksen hyväksymistä. Erinäisien kirjanpidollisten syiden takia, yritys joutui käyttämään huomattavasti aikaa kolmen vuoden kirjanpidon oikaisemiseen tilintarkastuksia varten. Tämän jälkeen valmiit tilintarkastukset ja tilinpäätöstiedot toimitettiin kolmannen osapuolen tilintarkastajalle, joka laati niiden pohjalta saneerauslausunnon.

Yrityksen saneerauslausunto sisälsi tilintarkastuksiin sisältyvien mahdollisten varauksien kommentit, velallisen aseman selvityksen, sekä yleisesti toiminnan jatkamisen kannalta tärkeiden seikkojen esiin nostamisen. Yritykselle tärkein osa saneerauslausunnosta oli tilintarkastajan antama lausunto siitä, täyttikö yritys YSL:n mukaiset saneerausmenettelyn edellytykset taikka onko saneerausmenettelylle esteperusteita. Yritys X:n saaman lausunnon mukaan edellytykset täyttyivät eikä tilintarkastaja nähnyt lainmukaisia esteitä menettelyn aloittamiselle.

Lopulliset oikaistut tilinpäätöstiedot ja niistä tehdyt tilintarkastukset johtivat kuitenkin siihen, että yrityssaneeraushakemukseen kirjatut perustiedot ja taloudellinen selvitys poikkesi tilintarkastetuista tiedoista. Tämän vuoksi yritys pyysi vanhan hakemuksen täyttä korvaamista tilintarkastettujen tietojen perusteella. Käräjäoikeus vaati tähän selvitystä sekä velalliselta, että oikaistus tehneeltä

kirjanpitäjältä selvittääkseen muuttuneiden tietojen laajuuden. Selvitys tehtiin kuitenkin vain lyhyenä kirjallisena lausuntona, eikä se ollut esteenä hakemuksen etenemiselle. Selvityksen toimittamisen jälkeen käräjäoikeus aloitti yrityssaneeraushakemuksen käsittelyn.

3.2 Yrityssaneeraushakemuksen käsittelyn eteneminen

Lopullisen hakemuksen vastaanotettua ja käsittelyn alettua, käräjäoikeus lähetti hakemuksesta lausumapyynnön velkojille. Lausumapyynnön tarkoituksena on antaa yrityksen velkojille lain suoma oikeus tulla kuulluksi ja antaa päätöksensä hakemuksen puoltamisesta tai sen vastustamisesta. Aiemmin mainitun YSL:n 6§:n mukaan vähintään kaksi velkojaa, joiden saatavat edustavat yhdessä vähintään viidennestä velkojien veloista, tulee puoltaa velallisen hakemusta.

Yrityksen tekemän konkurssirealisaatiovertailun mukaan yrityssaneeraus olisi velkojille kannattavampi velkajärjestelyn keino, sillä saneerauksessa velkojat saisivat täydet jako-osuudet, joten ensisijaisesti velkojilla ei pitäisi olla syytä olla puoltamatta hakemusta. Jos velkojat kuitenkin vastustavat hakemusta, joutuvat he perustelemaan kantansa YSL:ssä lueteltujen saneerauksen esteiden perusteilla. Eli velkoja ei voi ilmoittaa vastustavansa hakemusta, ilman laillisesti perusteltua syytä. Velkoja voi kuitenkin vaihtoehtoisesti päättää olla antamatta lausuntoa ollenkaan, missä tapauksessa päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta voidaan ratkaista tästä huolimatta.

Saneeraushakemuksen lisäksi Yritys X oli laatinut väliaikaista kieltoa koskevan hakemuksen, jossa pyydettiin keskeyttämään YSL 22 §:ssä tarkoitetut väliaikaisten perintä-, ulosmittaus- ja muiden täytäntöönpanotoimenpiteet, sekä määrätä voimaan maksu- ja vakuudenasettamiskiellot (YSL 17 §, 19 § ja 21§). Hakemuksessa pyydettiin päätöksen tekemistä kiireellisesti velkojia kuulematta. Kiellon perusteena eriteltiin välttämättömien kalusteiden ja omaisuuden poishaku-uhkaukset sekä ulosmittausten vaikutukset yrityksen kykyyn selviytyä saneerauksesta aiheutuneista kuluista.

Hakijan pyynnöstä huolimatta, käräjäoikeus oli katsonut tarpeelliseksi laittaa väliaikaisten kieltojen hakemuksen lausumakierrokselle velkojille samalla vastausajalla saneeraushakemuksen kanssa. Käräjäoikeuden päätös väliaikaisten kieltojen hakemukseen oli kuitenkin kielteinen, sillä he eivät katsoneet kieltojen määräämiselle olevan riittäviä perusteita. Tästä huolimatta saneeraushakemuksen käsittely etenee tavallisesti ja kiellot tulevat lainmukaisesti voimaan, jos menettelyn aloittamisesta saadaan hyväksytty päätös.

Itse saneeraushakemuksen lausumapyynnön asiassa kaksi velkojaa antoi lausunnon saneeraushakemuksen hylkäämiselle, kaksi velkojaa eivät antaneet lausumaa hakemukseen ja muut velkojat eivät vastanneet lausumapyyntöön ollenkaan. Hylkäystä vaativat velkojat ovat yhteisesti vedonneet YSL:n 7 §:n jokaiseen monumenttiin esteperusteena hakemuksen etenemiselle. Pykälän mukaiset

esteperusteet ovat seuraavat: maksukyvyttömyyttä ei pysty poistamaan, velallinen ei selviydy uusista veloista, velallinen yrittää loukata velkojien oikeuksia, saneeraukselle ei ole edellytyksiä, ja että kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen. Kyseiset velkojat olivat samat, jotka hakivat yritystä konkurssiin ennen saneeraushakemusta, joten lausumissa on vedottu myös siihen, että saneeraushakemus on ristiriidassa konkurssihakemusten kanssa. Velkojat ovat myös todenneet alustavan saneeraussuunnitelman ja budjetin olevan epärealistisia. Lisäksi velkojat ovat antaneet omat ehdotukset selvittäjän nimeämisestä, jos saneerausmenettely etenee.

Kielteiset lausumat eivät kuitenkaan ole epätavallisia saneeraushakemuksessa, eivätkä itsessään johda hakemuksen hylkäykselle. Yritys sai käräjäoikeudelta pyynnön laatia vastine, eli kirjallinen lausuma velkojien lausumien takia, jossa velallinen ottaa kantaa velkojien esittämiin esteperusteisiin sekä heidän ehdottamiin selvittäjiin. Laadittu vastine oli viimeinen kirjallinen lausumakierros, mutta yrityksen tapauksessa asiasta pyydettiin vielä järjestämään velalliselle mahdollisuus esittää vastineensa suullisesti.

Velkojilla ei siis ole enää toista mahdollisuutta vastustaa velallisen vastinetta ja velallisen onkin erityisen tärkeää perustella vastauksensa hyvin. Vastineen voi laatia velallinen itse omasta toimestaan tai vaihtoehtoisesti velallinen voi palkata avuksi lakimiehen, joka laatii vastineen velallisen puolesta. Tällaisissa tilanteissa, jossa velkojat ovat nostaneet esille monta esteperustetta ja ottaneet vahvasti kantaa saneerauksen edellytyksiin, on suositeltavaa, että vastineen laatii asiaan erikoistunut lakimies.

3.3 Vastineen laatiminen

Yritys X ulkoisti vastineen laadinnan ja siihen liittyvän kuulemisen hoitamisen asianajajalle. Vastineen laatimiseen pyrittiin saamaan kahden viikon lisäaika, sillä yrityksen kirjanpitäjä oli äskettäin vaihtunut ja samalla otettiin käyttöön uusi kirjanpitojärjestelmä, joten kirjanpidon tietojen perustaminen ja uusien kuukausien kirjanpidon tekeminen vei tavallista enemmän aikaa. Lisääjan pyyntö hylättiin alun perin, mutta toisesta pyynnöstä myönnettiin kahden päivän lisäaika.

Vastinetta varten laadittiin viimeisimmät kirjanpitoajot, uusi päivitetty budjetti, sekä kirjalliset vastaukset muista esteperusteista vastaan. Kirjanpitoajojen tarkoituksena on todistaa, että uusi kirjanpito on hoidettu oikeellisella tavalla ja osoittaa, että liiketoiminnan kannattavuus on kasvanut hakemuksen jätön jälkeen. Velkojilla oli eriävä näkemys tietyistä yrityksen kirjanpidon käytänteistä, joten kirjallisessa selvityksessä oli tärkeää esittää perusteet sille, miksi tiettyjä kirjanpitokäytänteitä on käytetty.

Uusi päivitetty budjetti sisälsi hakemuksessa lähetettyä tarkemman tulo- ja menoennusteen, sekä siinä oli eritelty selkeästi säästötoimenpiteiden tulosvaikutukset. Velkojien näkemyksen mukaan yrityksen hakemuksessa esittämä budjetti ei ole realistinen, sillä tyypillinen markkinointialalla toimiva yritys ei yleensä yllä siinä esitettyyn kannattavuuteen. Yrityksen historia ei myöskään tukenut esitettyä budjettia velkojien mukaan. Hakemuksessa esitetty kannattavuuslaskelma olikin hyvin optimistinen markkinointialalle, mutta se perustui laajoihin säästötoimenpiteisiin, jotka eriteltiin vielä budjetissa. Esitettyjen näkökohtien vuoksi budjettia päivitettiin varovaisuuden periaatetta noudattaen ja kustannusrakennetta tarkistettiin lähemmäksi velkojien näkemystä. Loput YSL:n mukaiset esteperusteet, joihin velkojat vetosivat, eivät vaatineet erityisiä lisätodisteita vastineessa, sillä näille ei ollut esitetty perusteita tai niihin vastatessa pystyttiin käyttämään jo aiemmin mainittuja todisteita.

Vastinetta lähettäessä lakimies pyysi myös velalliselle suullista kuulemistä, jotta pystyttäisiin esittämään tarkemmat selvitykset velkojien esille nostamiin huomioihin ja todistamaan, että velallinen on hakenut yrityssaneeraukseen aidosti tarkoituksena tervehdyttää liiketoimintansa. Suullinen kuuleminen pyritään järjestämään Yritys X:n tapauksessa mahdollisimman pitkällä lisäajalla, jotta velallisen liiketoiminnalla on mahdollisuus kehittyä budjettiennusteensa mukaisesti, mikä osoittaisi budjetin olevan realistinen ja liiketoiminnan olevan saneerauskelpoinen. Yrityssaneeraushakuprosessi päättyy kuulemisen jälkeen, kun asia siirtyy käräjäoikeuden harkintaan.

4 Ohjeistus saneeraukseen Pk-yritykselle

Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on antaa pk-yrittäjälle selkokielineen kuva yrityssaneerauksesta sekä tarjota ohjearmit perusmuotoisen yrityssaneeraushakemuksen jättämisestä ja prosessin etenemisestä. Konkurssi on yrittäjille tyypillisin ensimmäinen vaihtoehto maksukyvyttömyyden uhattessa, mutta perustoiminnoiltaan terveelle ja liiketoiminnan jatkamishaluiselle yritykselle parempi vaihtoehto on yrityssaneeraus. Mitä aiemmin maksuvaikeuksien alkaessa yritys hakeutuu saneeraukseen, sitä paremmat mahdollisuudet sillä on päästä menettelyyn. Kuvassa 2 on eritelty tärkeimmät huomioon otettavat kelpoisuusvaatimukset, kun valitaan maksujärjestelyn keinoa

Perusmuotoinen yrityssaneeraus	Konkurssi
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lyhytaikaisesti maksukyvytön ✓ Yritys pystyy suoriutumaan saneerausmenettelystä aiheutuvista kustannuksista ✓ Yritys pystyy suoriutumaan hakemuksen jälkeen syntyvästä uudesta velasta ✓ Yrityksen tarkoituksena ei ole loukata velkojien oikeuksia tai estää perintätoimia ✓ Saneerauksen aloittamiselle on edellytykset; eli yritys voi todistaa että pystyy poistamaan maksukyvyttömyyden ✓ Yrityksen kirjanpidossa ei ole virheitä tai puutteita 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pitkäaikaisesti maksukyvytön

Kuva 2. Yrityssaneerauksen ja konkurssin kelpoisuusvaatimukset

Yrityksellä täytyy siis olla kelpoisuus jatkaa liiketoimintaa pitkällä aikavälillä, minkä se pystyy osoittamaan velkojilleen. Lähtökohtaisesti tämä tarkoittaa yrityksen realistista ennustetta tulevasta rahasta ja liikevaihdon kehittymisestä sekä esimerkiksi tarpeettomien kustannusten leikkaamisesta. Uusi velka tarkoittaa tässä tapauksessa kaikkea ostovelkaa, palkka- ja henkilöstökustannuksia, veroja, sekä muuta liiketoiminnasta aiheutuvaa velkaa. Velkojien oikeuksien loukkaamisella tarkoitetaan yrityssaneeraukseen hakeutumista ilman edellytyksiä tai aikomuksia pyrkiä tervehdyttämään liiketoimintaa.

Jos yritys täyttää kaikki muut vaatimukset, saneerauskustannuksista selviytyminen on yksi tärkeimmistä asioista todistaa hakemuksen jättämisen jälkeen ja se voikin olla jo itsessään esteperuste.

Kuvassa 3 on esitetty esimerkki mahdollisista saneeraushakemukseen tarvittavista asiantuntijapalveluista ja niiden tuntiarvioista.

Asiantuntijapalvelu	Tuntiarvio
Välitilinpäätös tai tilinpäätös (OY)	-
Tilintarkastus viimeisimmästä tilikaudesta (pk-yritys)	10-15h
Tilintarkastajan saneerauslausunto	6-10h
Hakemuksen laatiminen	10-20h
Muut juristin lisätyöt (mm. vastine, hakemuksen muokkaus)	10-15h
Yhteensä	Noin 36-60h

Kuva 3. Saneeraushakemukseen tarvittavat asiantuntijapalvelut työmääräarvioineen (Kallioinen 26.11.2020)

Saneeraushakemuksen todelliset kulut voivat vaihdella sen mukaan, kuinka paljon työtä hakemus tarvitsee ja miten suoraviivaisesti prosessi etenee. Kustannuksiin voi kuulua mm. hakemuksen tekemisestä aiheutuvat juristin kustannukset, tilintarkastusten ja välitilintarkastuksen kustannukset, tilintarkastajan saneerauslausunnon kustannukset, sekä muut oikeudenkäyntikulut. Saneerauslausunnon ja hakemuksiin liittyvien töiden kustannukset perustuvat pääsääntöisesti tuntipalkkaan, eli mitä enemmän haasteita yrityksen taloushallinnossa on, sitä kalliimmaksi hakemus tulee. Yrityksen on hyvä varautua maksamaan vähimmilläänkin noin 10000 € saneeraushakemukseen tarvittavista asiantuntijapalveluista. (Kallioinen 26.11.2020.)

Saneerauksen suurimmat kustannukset tulevat kuitenkin menettelyn alkamisen jälkeen selvittäjän palkkioista ja täydet kustannukset voivat olla monia kymmeniä tuhansia euroja riippuen siitä, kuinka pitkäksi aikaa selvittäjää tarvitaan. Selvittäjän palkkio on tyypillisesti tuntimäärän mukaan 1500–2500 € kuukaudessa ja saneerausmenettelyn keston mukaan (6-12kk) täysi kustannus voi olla 9000–30000 €. (Kallioinen 26.11.2020.) Saneerauksen täydet kustannukset voivat yllättää asiasta tietämättömän hakijan, joten hakijan onkin hyvä varautua etukäteen jokaisen prosessivaiheen mahdollisiin lisäkustannuksiin ja varata riittävästi varoja niiden maksamiseen. Saneeraushakemusprosessin eteneminen voidaan velallisen näkökulmasta pelkistää viiteen keskeisimpään vaiheeseen, jotka on esitetty kuvassa 4.

Kuva 4. Saneeraushakemusprosessin eteneminen

Prosessi alkaa hakemuksen luomisesta ja lähettämisestä käräjäoikeudelle, josta se lähetetään eteenpäin velkojille äänestettäväksi. Velkojat voivat puoltaa tai vastustaa hakemusta, mutta vain sillä perusteella, että yritys ei vastaisi aiemmin mainittuja kelpoisuusvaatimuksia. Hakija saa tilaisuuden antaa vastauksen velkojien äänestykseen, jonka jälkeen asia siirtyy lopullisesti käräjäoikeuden harkintaan ja tuomari tekee lopullisen päätöksen hakemuksen hylkäyksestä tai menettelyn aloittamisesta. Velkojien kanta voi vaikuttaa tuomarin päätökseen, mutta päätös voi olla velkojien vastustuksesta huolimatta myönteinen hakijan vastineen ja tuomarin harkinnan mukaan.

Yrityssaneeraushakemus on laillinen dokumentti, jonka laatimiseen on suositeltavaa palkata juristi tai yrityssaneeraukseen erikoistunut konsultointiyritys. Hakemus on sisällöltään laaja ja sen tarkoituksena on antaa asiaa käsittelevälle tuomarille sekä velkojille kokonaisvaltainen kuva yrityksen nykyisestä tilanteesta ja tulevaisuuden ennusteesta saneerausmenettelyssä. Saneeraushakemus on myös julkinen asiakirja ja kaikki yrityssaneerausasiaan liittyvät tapahtumat kirjataan Oikeusrekisteriviraston pitämään rekisteriin. Hakemuksen sisältö eritellään kuvassa 5.

Saneeraushakemuksen sisältö

- ✓ Perustelut saneeraukseen hakeutumisesta
- ✓ Selvitys taloudellisista vaikeuksista
- ✓ Alustava saneerausohjelmasuunnitelma
- ✓ Kaupparekisteriote
- ✓ Yhtiöjärjestys
- ✓ Tilintarkastetut tilinpäätökset viimeisen 2 tilikauden ajalta ja kuluvan tilikauden välitilinpäätös
- ✓ Tilintarkastajan antama saneerauslausunto
- ✓ Velkojaluettelo
- ✓ Selvitys merkittävistä varoista
- ✓ Saneeraussuunnitelma eli maksusuunnitelma veloille
- ✓ Konkurssirealisaatiovertailu
- ✓ Vakuuserittely
- ✓ Budjetti
- ✓ Nimitetyn selvittäjän suostumus
- ✓ Hallituksen kokouksen pöytäkirja

Kuva 5. Saneeraushakemuksen sisältö

Näistä tiedoista yritys toimittaa itse kaupparekisteriotteen, yhtiöjärjestyksen, selvityksen taloudellisista vaikeuksista, tilintarkastetut tilinpäätökset, velkojaluettelon, selvityksen merkittävistä veloista, vakuuserittelyn, sekä hallituksen kokouksen pöytäkirjan. Loput tiedot voidaan laatia yhdessä juristin kanssa tai juristin ohjeistuksella, mutta esimerkiksi alustava saneerausohjelmasuunnitelma ja budjetti vaatii yritykseltä tulevia lukuja ja ennusteita, joiden laatimiseen on hyvä panostaa mahdollisimman realistisen tuloksen saamiseksi.

Yrityssaneerauksella on laajat oikeusvaikutukset yrityksen toimintaan, joista osa voi alkaa jo hakemuksen jättämisestä hakemalla väliaikaista kieltoa. Tämä vaatii kuitenkin riittäviä perusteita eli esimerkiksi omaisuuden poishaku-uhkaa tai häättöuhkaa, jolloin väliaikaisen kiellon avulla voidaan saattaa saneerausmenettelyn täydet oikeusvaikutukset tulemaan voimaan jo hakemusvaiheessa. Tämän lisäksi saneerausmenettelyn alettua hakijan toiminta- ja menettelytapoihin tulee erinäisiä rajoituksia, joihin hakija ei saa ryhtyä ilman selvittäjän lupaa. Saneerausmenettelyn aikaiset oikeusvaikutukset ovat voimassa vain saneerausohjelman vahvistamiseen asti, jolloin ne poistuvat ja velallinen jatkaa tavallista liiketoimintaa ja aloittaa saneeraussuunnitelman mukaisen velanmaksuohjelman. Menettelyn aikaiset oikeusvaikutukset ja selvittäjän lupaa vaativat toimet on lueteltu kuvassa 6.

Väliaikaisen kiellon / saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset

- ✓ Vanhaa velkaa ei makseta eikä siitä saa asettaa vakuutta
- ✓ Ulosmittauskielto ja muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kieltö (esim. häätö)
- ✓ Perintäkielto
- ✓ Velan viivästyskorot ja viivästysmaksut keskeytyvät
- ✓ Velallista ei voi asettaa konkurssiin vanhasta velasta tai saada konkurssipäätöstä
- ✓ Velallinen voi purkaa liiketoiminnalle haitallisia sopimuksia
- ✓ Näitä sääntöjä vastoin tehdyt sopimukset ovat tehottomia, paitsi jos toinen osapuoli ei ollut niistä tietoinen eikä pitäisikään olla tietoinen (vilpittömän mielen suoja)

Selvittäjän lupaa vaativa hakijan toiminta saneerausmenettelyssä

- ✓ Ei saa luoda uutta velkaa, ellei liity tavanomaiseen toimintaan; eli ostovelka on tavanomaista, lainarahoitus ei välttämättä
- ✓ Luovuttaa yritystä, osaa siitä, tai mitään yrityksen omaisuutta (materiaali- tai immateriaaliomaisuutta)
- ✓ Myöntää käyttöoikeutta yrityksen omaisuuteen
- ✓ Irtisanoa sopimuksia, jotka ovat liiketoiminnalle tarpeellisia
- ✓ Asettaa vakuutta velasta tai antaa vastuusitoumusta toisen velasta
- ✓ Muut laajat tai epätavalliset toimet, erityisesti omaisuuden arvoa alentavat toimet
- ✓ Luovuttaa omaisuutta konkurssiin

Kuva 6. Saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset ja hakijan velvoitteet

Liiketoiminnalle haitallisia sopimuksia voivat olla liian kalliit tai muutoin tarpeettomat vuokra-, leasing-, tai muut osamaksusopimukset. Vaikka maksukieltö tulee voimaan vasta väliaikaisen kiellon tai saneerausmenettelyn aloittamisen seurauksena, velallista neuvotaan keskeyttämään vanhan velan maksun jo heti hakemuksen jättöpäivästä lähtien. Tämä tehdään sen vuoksi, että velallisella olisi mahdollisuus selviytyä uudesta velasta ja saneerauskuluista vaatimusten mukaisesti. Vanhan velan maksukieltö ei kuitenkaan koske kaikkea velkaa, vaan siihen on olemassa poikkeuksia, joista tärkeimpiä ovat työntekijöiden palkat ja niihin liittyvät kustannukset, jotka täytyy maksaa. Tärkeimmät poikkeukset on lueteltu kuvassa 7.

Maksukiellon poikkeukset

- ✓ Työntekijöiden palkat ja muut palkkakustannukset hakemusta edeltävältä 3kk ajalta
- ✓ Vuosilomaan perustuvat lomapalkat ja -korvaukset vaikka ne olisivat hakemusta edeltävältä ajalta
- ✓ Velallisen lapselle suoritettava elatusapu
- ✓ Määrältään vähäiset velat, jos selvittäjä antaa suostumuksen niiden maksuun
- ✓ Voidaan selvittäjän luvalla jatkaa luotollista maksuliikennetiliä pankissa ja lyhentää luottosaatavaa ohjaamalla velallisen maksuja tälle tilille

Kuva 7. Maksukiellon poikkeukset

Saneerausmenettelyn alettua velalliselle nimitetään selvittäjä, joka auttaa laatimaan varsinaisen saneeraussuunnitelman ja velan maksuohjelman. Lisäksi selvittäjä valvoo velallisen toimintaa ja esimerkiksi sitä, noudattaako velallinen velvollisuuksiaan ja maksetaanko uutta velkaa ajoissa. Selvittäjän toimintaa puolestaan valvoo velkojatoimikunta, joka koostuu vähintään kolmesta velkojasta ja edustaa velkojia tasapuolisesti.

Velkojatoimikunnalla on samat oikeudet päästä käsiksi tietoihin ja vaatia esimerkiksi saneerauksen keskeyttämistä perusteiden avulla kuin myös selvittäjällä. Valmis saneerausohjelma vahvistetaan tuomioistuimen toimesta ja saneerausmenettelyn aikaiset oikeusvaikutukset poistuvat. Saneerausohjelman vahvistuksesta alkaa myös saneerausvelan maksuohjelma ja se kestää tavallisesti velan määrän mukaan 5–10 vuotta. Ohjelman jatkuminen edellyttää tarkkaa saneeraussuunnitelman seuraamista ja velan maksua, sillä muussa tapauksessa saneerausmenettely voidaan keskeyttää missä vaiheessa tahansa.

Saneerausohjelman toteutumista seurataan tuomioistuimen nimittämän valvojan avulla, joka esittää saneerausohjelmaehdotuksessa. Myös velkojat tai selvittäjä voivat vaatia valvojan nimeämistä, jos sitä ei muutoin mainita ohjelmassa. Valvojan tehtävänä on antaa selonteko saneerausohjelman toteutumisesta tietyin määräajoin, esimerkiksi kuuden kuukauden välein, jossa osoitetaan, että velallinen noudattaa maksuohjelmaa eikä ole muuten rikkonut saneerausohjelmansa sääntöjä tai velvoitteita. Sekä valvoja, että velkojatoimikunta saavat palkkion työstään, josta tuomioistuin tavallisesti määrää ohjelmaa vahvistettaessa. Saneerausohjelmassa työmäärä on kuitenkin huomattavasti vähäisempi kuin menettelyssä, joten näistä ei pitäisi muodostua merkittävää kustannusta (Kallioinen 26.11.2020).

Saneerausohjelman loppuessa kaikki saneerausvelka pitäisi olla suunnitelman mukaisesti maksettu ja yrityksen maksukyvyttömyys poistettu eli yrityksen liiketoiminnan pitäisi palautua täysin normaaliksi. Yritykselle nimitetty valvoja tai yritys itse, jos valvojaa ei ole, on viipymättä velvollinen tekemään ohjelman loppumisesta loppuselonteon velkojille ja tuomioistuimelle. Loppuselonteossa osoitetaan ohjelman toteutuneen suunnitelman mukaisesti, saneerausvelan poistumisen, sekä yrityksen liiketoiminnan tilan ohjelman päätyttyä. Velallisen rekisterimerkinnät yrityssaneerausasiaa koskien poistuvat kuuden kuukauden kuluttua loppuselonteon päivämäärästä.

5 Pohdinta

Opinnäytetyön aihe valikoitu työharjoittelussa toimeksiantoyrityksessä, jossa oli harjoitteluni alussa hakeuduttu ”liiketoiminnan tervehdyttämishjelmaan”, mikä on konsultointiyriyten tapa markkinoida yrityssaneerausta maksukyvyttömille yrityksille. Saneerausprosessista oli annettu hyvin yksinkertainen kuva ja asian piti edetä nopeasti, sujuvasti ja pienillä kuluilla. Asiasta nousi kuitenkin kysymyksiä jo heti hakemusvaiheessa, sekä omalta osaltani taloushallinnon työntekijänä, että yrityksen johdon osalta yrityksen tulevaan toimintaan liittyen. Jouduin etsimään jokaiseen vastaantulevaan ongelmaan ja kysymykseen vastauksen eri lähteitä käyttäen, sillä useimmiten kaikkea tietoa ei löytynyt selkeästi yhdestä paikasta. Tämän innoittamana lähdin suunnittelemaan opinnäytetyötä yrityssaneerausmenettelyn alkuprosesseista.

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia selkokieline ja kokonaisvaltainen ohjeistus maksukyvyttömäksi ajautuneelle, maksujärjestelyyn hakeutuvalla pk-yritykselle taikka pk-yritykselle, joka on kiinnostunut velkajärjestelyjen keinoista. Tavoitteen saavuttamisen tukena on käsitelty yrityssaneerailain keskeisimmät pykälät ja käytetty toimeksiantajayrityksen saneeraushakemusprosessia esimerkkinä asian etenemisestä. Ohjeistuksen tarkoituksena on olla helposti ymmärrettävissä ilman aiempaa aiheeseen perehtymistä ja ilman taloudellista tai lainsäädännöllistä erityisosaamista. Lopputuloksena on hyvin tiivistetty ja selkeä alkuprosessin kuvaus, jossa on otettu huomioon juuri ne keskeiset asiat ja kysymykset, jotka oikean yrityssaneeraushakemuksen hoitamisessa on tullut esille.

Aloittaessani yrityssaneerailain teoriaosuuden kirjoittamisen koin koko aiheen hyvin puuduttavaksi, erityisesti pitkien tai monimutkaisesti muotoiltujen lakipykäliden ymmärtäminen tuntui osin tuskastuttavalta ja erikoistapauksia ja poikkeuksia oli joka kohdassa. Lain käsitteleminen ja auki kirjoittaminen auttoi minua kuitenkin ymmärtämään toimeksiantajan hakemusta paremmin, ja pystyinkin jo sen jälkeen vastaamaan uusiin kysymyksiin mm. väliaikaisiin kieltöihin ja oikeusvaikutuksiin liittyen, mitkä ovat saneerauksen keskeisimpiä asioita. Yrityssaneerauksen hakemusprosessi voi olla hyvin erilainen eri yrityksissä ja minkä piti olla suoraviivainen prosessi, voi kuitenkin osoittautua joillekin yrityksille paljon haastavammaksi, kuten työssä käytetylle esimerkkiyritykselle.

Yrityksen X hakeutuessa saneeraukseen saadun alkuohjeistuksen mukaan hakemuksen olisi pitänyt edetä nopeasti ja ilman erityistä vastustusta. Päinvastoin jouduttiin hakemaan lisää aikaa hakemukselle, yrityksen kieltihakemus laitettiin äänestykseen, se hylättiin, velkojat äänestivät vastaan, laadittiin vastine ja pyydettiin vielä suullinen kuuleminen. Opinnäytetyön oli tarkoituksena seurata hakemuksen etenemistä tuomioistuimen päätökseen asti saneerausmenettelyn aloittamisesta tai hylkäämisestä. Yrityksen hakemuksen vastoinkäymisten ja ns. pitkän kaavan kautta etenemisen

takia aika ei riittänyt saada asiaa päätökseen ja opinnäytetyö oli pakko keskeyttää vastineen laatimisen jälkeen. Asiaan käytetyn ajan ja vaivan takia koin harmilliseksi, ettei lopullista tulosta saatu sisällytettyä tähän työhön.

Edettyäni opinnäytetyössä ohjeistuksen kirjoittamiseen, tekstin tuottaminen oli jo paljon helpompaa ja osasin kertoa lähes koko prosessin omin sanoin auki. Koin, että ulkomuistista kirjoittaminen oman ymmärryksen mukaan auttoi saavuttamaan tavoitteen tehdä ohjeistuksesta helposti ymmärrettävän ja selkokielisen. Tässä kohtaa pääsin korostamaan ja tiivistämään pitkän yrityssaneerauslain oman näkemykseni mukaiseksi toimivaksi kokonaisuudeksi. Kokemukseni mukaan täydet saneeraus- ja saneeruskulut olivat yllättäviä, saneerauksessa alkava väliaikainen kielto herätti kysymyksiä, sekä yleisesti prosessi nähtiin monimutkaisena ja hakemuksesta aiheutuva työ yritykselle oli odottamatonta. Yritin ottaa nämä tilanteet huomioon ohjeistusta kirjoittamalla mm. kustannusarvion ja oikeusvaikutusten selittämisen avulla menettelyn eri vaiheissa, sekä selittämällä hakemuksen ja vastineen tarkan vaaditun sisällön.

Opinnäytetyö on mielestäni yleisesti ottaen onnistunut muutamia ongelmia lukuun ottamatta ja tulos on sille asetettuja tavoitteita vastaava. Kirjoitusprosessini pysyi pitkälti hyvin alkuperäisessä aikataulussani, vaikka usein muiden kiireiden keskellä opinnäytetyön kirjoittaminen jäi ohjausta edeltäviin päiviin. Motivaation kanssa ei ollut erityisiä haasteita, sillä halusin kovasti saada työn tehtyä tavoiteajassa. Työn isoin ongelma olikin jo aiemmin mainitsemani esimerkkiyrityksen hakemusprosessin kesken jääminen ennen opinnäytetyön valmistumista. Hakemuksen käsittelyajan ei pitänyt jatkua näin pitkälle, mutta lisäaikojen pyynnöt ja monet välivaiheet aiheuttivat tämän viivästyksen. Toisaalta, juuri näiden asioiden takia yrityksen hakemus on hyvä esimerkki muille saneerauksesta kiinnostuneille pk-yrityksille, sillä se osoittaa, mihin kaikkeen voi joutua varautumaan.

Toinen, osin esimerkkiyrityksen hakemuksen kesken jäämisenkin takia, ongelma työssä on sen pituus. Tehtyjen rajausten takia, opinnäytetyön tietoperustaa tai ohjeistuksen sisältöä ei erityisesti pysty lähteä pidentämään, ainakaan merkityksellisen sisällön kanssa. Jos esimerkkiyrityksen saneerausasia olisi saatu päätökseen, sisältö olisi ollut kokonaisuutena parempi ja itse hakemuksen tärkein tulos, eli käräjäoikeuden päätös, olisi voitu esittää. Kehitysideana näille ongelmille olisi alussa työn parempi aikataulutus sekä yleisesti jo aihetta valitessa olisi pitänyt tutustua hakemuksen mahdollisiin käsittelyaikoihin ja varautua pitkään prosessiin. Vaihtoehtoisesti aiheeseen olisi voinut valita hieman laajemman näkökulman ja esimerkiksi vertailla sekä varhaista että perusmuotoista yrityssaneerausprosessia.

Näistä ongelmista huolimatta olen tyytyväinen opinnäytetyön tulokseen ja sen sisältöön. Olen oppinut paljon yrityssaneerauslaista ja velkajärjestelyistä yrityksissä, mikä tulee olemaan arvokasta

tietoa omalla toimialalla. Lisäksi esimerkkiyrityksen saneerausasiaa hoitaessa pääsin myös osallistumaan aktiivisesti vaadittujen asiakirjojen ja liitteiden laadintaan, kuten vastineeseen sisältyvän budjetin laatimiseen, tilintarkastusmateriaalin kokoamiseen ja yleisesti kirjanpidon auttamiseen selvityksasioissa. Tämä kertoo mielestäni jo omalta osalta oppimisestani, sillä mielipidettäni ja vastauksiani erinäisiin ongelmiin kysyttiin ja kuunneltiin. Opinnäytetyöprosessi sekä itse aihe olivat kokonaisuudessaan hyvin mielenkiintoisia ja uskon, että saneerauksesta oppimani asiat tulevat olemaan hyödyllisiä myös tulevissa työtehtävissäni.

Lähteet

Kallioinen, J. 26.11.2020. ”Mitä se saneeraus maksaa?” Fenno Asianajotoimisto. Luettavissa: <https://fennolaw.fi/mita-se-saneeraus-maksaa/> Luettu: 15.11.2023

Konkurssiasiamiehen toimisto 2018. Yrityssaneeraus. Luettavissa: <https://www.konkurssi-asiames.fi/fi/index/konkurssijayrityssaneeraus/yrityssaneerausmenettely.html> Luettu: 21.9.2023

Konkurssilaki 20.2.2004/120.

Korpela, J. 11.7.2023. Konkurssien määrä kasvoi viime vuodesta 21 prosenttia, myös yritys-saneerausten määrä nousussa. Aamulehti. Luettavissa: <https://www.aamulehti.fi/talous/art-2000009709350.html> Luettu: 19.9.2023.

Koulu, R. & Lindfors, H. 2021. Maksukyvyttömyys: Yritys velkojana ja velallisena. 2. uudistettu painos. Kauppakamari. Helsinki. E-kirja. Luettu: 21.9.2023.

Laine, R. 25.1.2022. Tilintarkastaja keskittyy olennaisiin virheisiin. Suomen Tilintarkastajat. Luettavissa: <https://tilintarkastajat.fi/blogit/tilintarkastajan-pitaisi-keskittya-olennaisiin-virheisiin/> Luettu: 25.9.2023.

Laki konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä 20.2.2004/137

Laki yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47.

Lakiasiantoiisto HP & HP Oy s.a. Yrityssaneeraus. Luettavissa: <https://www.suomenyrityssaneeraus.fi/> Luettu: 21.9.2023.

Linna, T. 2019. Prosessioikeuden oppikirja. 2. uudistettu painos. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 21.9.2023.

Oikeusrekisterikeskus 2020. Konkurssi-, yrityssaneeraus- ja velkajärjestelyasiat. Luettavissa: <https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/tietopalvelu/tilastotjaavoindata/konkurssi-yrityssaneeraus-javelkajarjestelyasiat.html> Luettu: 15.11.2023

Suomi.fi 2023. Saneerausmenettelyn vaiheet. Luettavissa: <https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/taloudelliset-vaikeudet/opas/velkojen-jarjestely/saneerausmenettelyn-vaiheet> Luettu: 21.9.2023.

Tilastokeskus 2022. Kuluttajien luottamus romahti maaliskuussa. Luettavissa: https://www.stat.fi/til/kbar/2022/03/kbar_2022_03_2022-03-28_tie_001_fi.html. Luettu: 19.9.2023.

Tilastokeskus 2023. Aloittaneiden yritysten määrä väheni ja lopettaneiden kasvoi vuonna 2022. Luettavissa: <https://www.stat.fi/julkaisu/cl89t4o1vrhmz0cvv81y6lb56> Luettu: 19.9.2023.

Y-Pörssi Oy s.a. Yrityssaneeraus – kaikki, mitä sinun tulee tietää. Luettavissa: https://www.yritysporssi.fi/blogi/yrityssaneeraus-kaikki-mita-sinun-tulee-tietaa-695#h_241850107591590481833025 Luettu: 25.9.2023